

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2020 m. gegužės 13 d. Nr. V 2020/(21.27.E-2101)-242-204
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2016 m. rugpjūčio 24 d. pareiškėjas su draudiku sudarė Būsto draudimo sutartį TIA Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Būsto draudimo sutartis), kuria Būsto draudimo taisyklių Nr. 067 (2016 m. gegužės 17 d. redakcija, galioja nuo 2016 m. birželio 1 d.) (toliau – Taisyklės) pagrindu laikotarpiui nuo 2016 m. rugpjūčio 25 d. iki 2047 m. liepos 25 d. draudimo variantu „Maksimalus“ apdraudė (*duomenys neskelbtini*), esantį butą visų rizikų draudimu. Draudimo liudijime (serija LD Nr. (*duomenys neskelbtini*)) nurodytas draudimo sąlygų galiojimo laikotarpis nuo 2016 m. rugpjūčio 25 d. iki 2017 m. rugpjūčio 24 d.

2017 m. vasario 27 d. pareiškėjas pranešė draudikui, kad 2017 m. vasario 24 d. dėl nesandarios stogo dangos buvo užlietas apdraustas butas. Draudikas, remdamasis sudarytos Būsto draudimo sutarties sąlygomis, išmokėjo pareiškėjo patirtus nuostolius atlyginančią 376 Eur draudimo išmoką.

2017 m. liepos 17 d. buvo parengtas atnaujintas draudimo liudijimas serija LD Nr. (*duomenys neskelbtini*), galiojantis nuo 2017 m. rugpjūčio 25 d. iki 2018 m. rugpjūčio 24 d. Būsto draudimo sutarčiai taikytinos Taisyklės liko nepakitusios.

2018 m. sausio 24 d. pareiškėjas pranešė draudikui apie 2018 m. sausio 23 d. įvykį: pro stogo konstrukcijas į apdraustą butą vėl skverbėsi vanduo. Tą pačią dieną draudikas priėmė sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju ir nurodė pareiškėjui, kad, vadovaujantis Taisyklių nuostatomis, nuostoliai dėl vandens prasiskverbimo neatlyginami, jei įvykiai kartojasi dažniau nei kas ketverius metus (nesvarbu, pro kokią pastato konstrukciją prasiskverbė vanduo).

2018 m. liepos 16 d. buvo parengtas atnaujintas draudimo liudijimas serija LD Nr. (*duomenys neskelbtini*), galiojantis nuo 2018 m. rugpjūčio 25 d. iki 2019 m. rugpjūčio 24 d. (toliau – Draudimo liudijimas Nr. 3), o 2019 m. liepos 16 d. buvo parengtas draudimo liudijimas serija LD Nr. (*duomenys neskelbtini*), galiojantis nuo 2019 m. rugpjūčio 25 d. iki 2020 m. rugpjūčio 24 d. (toliau – Draudimo liudijimas Nr. 4). Draudimo liudijimuose Nr. 3 ir Nr. 4 įtvirtinta ta pati Taisyklių redakcija.

2020 m. vasario 19 d. pareiškėjas pranešė draudikui, kad 2018 m. lapkričio 1 d. vėl įvyko panašus įvykis – bute pro išorines konstrukcijas bėgo vanduo, tačiau tą pačią dieną draudikas informavo pareiškėją, kad draudimo išmokos, atlyginančios per 2018 m. lapkričio 1 d. įvykį apdraustam butui padarytą žalą, nemokės, nes pagal Taisyklės neatlyginami nuostoliai dėl vandens prasiskverbimo pro pastato konstrukcijas, jei įvykis kartojasi dažniau nei kas ketverius metus (nesvarbu, pro kokią pastato konstrukciją prasiskverbė vanduo).

Pareiškėjas su draudiko sprendimu nesutiko ir pateikė jam pretenziją dėl priimto sprendimo, tačiau 2020 m. kovo 3 d. atsakyme į pareiškėjo pretenziją draudikas nurodė, kad ketverių metų laikotarpis nuo pirmosios žalos, atsiradusios dėl vandens prasiskverbimo pro stogo dangą, nėra praėjęs, todėl įvykis, vadovaujantis Taisyklių nuostatomis, laikytinas nedraudžiamuoju.

Draudiko atsakymas pareiškėjo netenkino, todėl šis kreipėsi į Lietuvos banką su prašymu išnagrinėti tarp jo ir draudiko kilusį ginčą. Pareiškėjas nurodė, kad vanduo skverbiasi ne pro tas pačias namo konstrukcijų vietas, o per visą stogą, tačiau būstą administruojanti

bendrovė nesiėmė jokių veiksmų šiems trūkumams pašalinti. Jeigu pareiškėjas būtų žinojęs, kad būstą administruojanti bendrovė yra tokia neatsakinga ir vanduo pradės tekėti per visas stogo vietas, būtų laukęs, kol bendrovė pateiks dokumentus, patvirtinančius stogo remonto faktą, ir tik tada kreipėsis į draudiką dėl nuostolių atlyginimo. Kreipimesi pareiškėjas prašė rekomenduoti draudikui nustatyti žalos dydį, pripažinti 2018 m. lapkričio 1 d. įvykį draudžiamuoju ir išmokėti žalą atlyginančią draudimo išmoką, iš jos išskaičiavus už 2017 m. vasario 27 d. įvykį išmokėtą draudimo išmoką.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas į pareiškėjo kreipimąsi, jame draudikas nurodė neturintis pagrindo keisti sprendimą. Anot draudiko, Taisyklių A dalies IV skyriaus 1.2 papunkčio c dalyje nustatyta, kad vandens prasiskverbimas pro pastato konstrukcijas yra nedraudžiamasis įvykis, jei įvykis kartojasi dažniau nei kas ketverius metus (nesvarbu, pro kokią pastato konstrukciją prasiskverbė vanduo). Ši nuostata, draudiko vertinimu, yra aiški, nedviprasmiška ir taikyta pagrįstai, nes draudimo išmoką už žalą, atsiradusią dėl 2017 m. vasario 24 d. įvykio (vandens prasiskverbimo pro stogo konstrukcijas), draudikas jau yra išmokėjęs. Draudikas taip pat mano, kad nėra svarbu, pro kurias vietas į apdraustas patalpas skverbiasi vanduo, nes taip nurodyta Taisyklėse. Atsiliepime taip pat teigiama, kad žalos dydžio vertinimas nagrinėjamu atveju yra netikslingas, nes įvykis akivaizdžiai yra nedraudžiamasis.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus duomenis, darytina išvada, kad ginčas tarp šalių kilo dėl draudiko sprendimo atsisakyti atlyginti dėl 2018 m. lapkričio 1 d. įvykio atsiradusią žalą pagrįstumo.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis. Pagal civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalį, sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja įstatymams. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (Civilinio kodekso 6.189 straipsnio 1 dalį).

Šalių sudaryta Būsto draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalimi, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos kasacinis teismas savo praktikoje yra ne kartą konstatavęs, kad draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti. Draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas. Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose. Draudimo taisyklėse nustatomi atvejai, kurie laikytini draudžiamaisiais, taip pat tie, kurie tokiais nelaikytini (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015; ir kt.*). Draudimo taisyklėse taip pat nustatoma žalos nustatymo tvarka, draudimo išmokų apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarka ir kt. (Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 92 straipsnio 1 dalis).

Pareiškėjas, sudarydamas Būsto draudimo sutartį, siekė apsaugoti savo turtinius interesus, o draudikas įsipareigojo pareiškėjui išmokėti draudimo išmoką įvykus draudžiamajam įvykiui. Galiojantys teisės aktai leidžia draudikui nustatyti prisiimamos rizikos ir teikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama ir kaip apskaičiuojama draudimo išmoka. Sudarydamas draudimo sutartį draudikas pasiūlo sąlygas, apibrėžiančias jo prisiimamą riziką, ir pagal tai apskaičiuoja draudimo įmokos dydį. Šiuo atveju Draudimo sutartis buvo sudaryta pagal Taisyklės: jų privalomumas Būsto draudimo sutarčiai nėra ginčijamas, todėl Taisyklės laikytinos neatskiriama Būsto draudimo sutarties dalimi.

Būsto draudimo sutarčiai laikytini draudžiamieji ir nedraudžiamieji įvykiai įtvirtinti Taisyklių IV skyriuje. Minėto skyriaus 1 punkte nustatyta, kad draudimo apsauga apdraustam

turtui apima šio turto sugadinimo, sunaikinimo ar praradimo įvykius, kurie staiga ir netikėtai sukeliama arba įvyksta dėl šiame skyriuje išvardytų, jeigu jos numatytos draudimo sutartyje, rizikų. Taisyklių IV skyriaus 1.2 papunktyje išvardyti su vandens rizika susiję draudžiamieji įvykiai. Šio punkto c dalyje nustatytas draudžiamasis įvykis – vandens prasiskverbimas pro pastato konstrukcijas, apibrėžiamas kaip „lietaus ar tirpstančio sniego vandens staigus ir netikėtas prasiskverbimas pro stogo dangą ar išorines pastato sienas, pamatus, įskaitant išorinių konstrukcijų jungtis“. Toje pačioje dalyje, nedraudžiamųjų įvykių skiltyje, pateiktas nedraudžiamojo įvykio apibrėžimas: „jei įvykis kartojasi dažniau nei kas 4-erius metus (neatsižvelgiant pro kokią pastato konstrukciją įvyko prasiskverbimas)“. Minėtos Taisyklių nuostatos aiškintinos taip, kad staigus ir netikėtas įvykis, nutikęs vandeniui prasiskverbus pro pastato konstrukcijas (nesvarbu, pro kokias konstrukcijas), laikytinas draudžiamuoju tik vieną kartą per ketverius metus. Minėtos Taisyklių nuostatos yra aiškios ir nedviprasmiškos, todėl aiškinti jas kitaip, nei įtvirtinta, nėra pagrindo.

Bylos duomenys patvirtina, kad draudikas jau yra išmokėjęs pareiškėjui draudimo išmoką už žalą, patirtą dėl 2017 m. vasario 24 d. įvykio, kurio metu dėl nesandarios stogo dangos buvo užlietas apdraustas butas. Minėtas įvykis laikytinas atitinkančiu Taisyklių IV skyriaus 1.2 papunkčio c dalyje nustatytą draudžiamąjį įvykį, taigi, vadovaujantis Taisyklių nuostatomis, draudimo išmoką už dėl analogiško įvykio patirtą žalą draudikas galėtų išmokėti tik praėjus ketveriems metams. 2018 m. lapkričio 1 d. įvykis, kaip matyti iš pareiškėjo pateiktų duomenų, taip pat yra susijęs su vandens prasiskverbimu pro namo konstrukcijas (stogą), tačiau įvykis atitinka nedraudžiamojo įvykio sąlygas, nes Taisyklių IV skyriaus 1.2 papunkčio c dalyje nurodytas ketverių metų terminas nėra suėjęs. Nagrinėjamu atveju nėra svarbu, ar vanduo skverbiasi pro tas pačias, ar pro kitas namo konstrukcijas. Nedraudžiamieji įvykiai pašalina draudiko pareigą mokėti draudimo išmoką *ab initio* (nuo pradžios) (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-316/2013*). Tai reiškia, kad draudikas įvykį pagrįstai pripažino nedraudžiamuoju ir atsisakė mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl 2018 m. lapkričio 1 d. įvykio padarytą žalą. Dėl šios priežasties žalos dydžio vertinimas, kurio pageidauja pareiškėjas, yra netikslingas.

Papildomai pažymėtina, jog pareiškėjas teigė pakartotinai žalą patyręs dėl to, kad būstą administruojanti bendrovė laiku nesuremontavo namo konstrukcijų ir, jeigu būtų žinojęs, kad draudikas atlygins tik pirmąją žalą, būtų kreipęsis į draudiką tik po konstrukcijų remonto. Tačiau tokie kreipimosi argumentai vertintini kritiškai, nes tokiu atveju pareiškėjo patirta žala būtų tęstinė, t. y. atsiradusi per ilgą laikotarpį ir neatitiktų Taisyklių 1 punkte nurodytos esminių draudžiamiesiems įvykiams taikomų sąlygų – staigumo ir netikėtumo. Be to, draudiko ir būstą administruojančios įmonės nesaisto jokios tarpusavio teisės ir pareigos, todėl aplinkybė, kad būstą administruojanti bendrovė nesutvarkė namo konstrukcijų po 2017 m. vasario 24 d. įvykio, neturi įtakos vertinant įvykio požymių atitiktį draudžiamojo įvykio kriterijams.

Atlikus bylos šalių pateiktų paaiškinimų ir juos pagrindžiančių įrodymų vertinimą nustatyta, kad skundžiamas draudiko sprendimas yra pagrįstas Būsto draudimo sutarčiai taikytinų Taisyklių nuostatomis, todėl pareiškėjo reikalavimai atmestini kaip nepagrįsti.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.